

David Bellavia

DŮM OD DOMU

Vzpomínky seržanta
americké pěchoty
na druhou bitvu o Fallúdžu

Poprvé vyšlo ve Free Press, divizi Simon & Schuster, Inc.

Copyright © 2007 by David Bellavia

Translation © 2014 Daniel Dominik

ISBN 978-80-87788-28-8

David Bellavia

**D Ů M
O D
D O M U**

**Vzpomínky seržanta americké pěchoty
na druhou bitvu o Fallúdžu**

OMNIBOOKS

2014

Věnováno Ramrodům
2. praporu 2. pěšího pluku

Noli Me Tangere
„Nedotýkej se mne“

PŘEDMLUVA

RAKVE V MUKDADII

9. dubna 2004

Provincie Dijála, Irák

Tváře nám pokrývá prach, vniká nám do tělesných otvorů a štípe v očích. Horko z nás nelítostně a vytrvale vysává tekutiny. Zvoní nám v uších. Na pokraji vyčerpání z vedra dostáváme závratě a zvedá se nám žaludek. Máme křečovitě průjmy a trpíme bodavou bolestí ve střevech, jejichž obsah po nájezdu roje místních bakterií zkapalněl. Ve špinavých ubikacích na základně po nás lezou mračna much. Tyto baráky bez větrání jsou jako pece pronikavě páchnoucí dobře uvařenou močí.

A k tomu ještě po nás střílejí.

Vítejte u pěchoty. Takhle vypadá náš den, naše práce. Štve nás to a nenávidíme to. Ale vydržíme to ze dvou důvodů. Za prvé má náš život nějaký smysl a noblesu. Jsme američtí bojovníci, chráníme a mstíme. A za druhé, každá chvíle prožitá v pěchotě je zkouška. Pokud se vyrovnáme i s těmi nejhoršími dny jako je tento, dokážeme, že jsme lepší než všichni ostatní. Tam kde pracujeme, nejsou kancelářské kóje ani odpočívárny. Kravaty zde neznáme a do práce dojíždíme v obrněných bojových vozidlech.

Naším pracovištěm není žádná sterilní kancelář nebo hlučící továrna. Je to úsek opuštěné silnice v obrovské a prázdné zemi. V pozadí hoří strážní věž. Země kolem nás je poseta potrhanými těly. Zírají na nás vypoulené prázdné oční bulvy s výrazem hrůzy. Cítíme intenzivní zápach spáleného masa. Tohle dříve bývalo kontrolní stanoviště irácké civilní obrany (ICDC), které řídilo dopravu do Mukdadie a naopak. Jednoho z klíčových měst provincie Dijála. Díky překvapivému útoku z časného rána to teď není nic víc než pohřební hranice. Přijeli jsme

příliš pozdě na to, abychom pomohli našim respektovaným, ale necvičeným spojencům, kteří zemřeli hroznou smrtí, když se přes ně přehnali povstalci. Jeden z iráckých vojáků dostal přímý zásah reaktivním granátem (RPG) a zbyly z něho jen boty a vlhká hromádka masa u paty strážní věže.

Toto je naše pracoviště. Začali jsme se aklimatizovat na takové hrůzy hned po našem příjezdu do země. Na naší druhé hlídce se do naší kolony obrněných vozidel pokoušel zařadit civilní irácký nákladák s cukrovinkami, ale dopadlo to tak, že byl převálcován a rozdrcen. Jeho osádka byla rozmačkána k nepoznání. Naším prvním pohledem na smrt byli rozpáraní a rozdrcení muž a jeho manželka a jejich vnitřnosti vyvržené na rozbité krabice čokoládových tyčinek. Celá četa čtyřia dvacet hodin nejedla. Zastavili jsme, a jak jsme stáli u vraku na hlídce, dostali jsme ještě větší hlad. Nakonec jsem si párkrát kousl z jedné čistší čokoládové tyčinky. Ostatní setřeli krev a stopy nafty z obalů a přidali se ke mně.

To bylo před třemi týdny. Nyní jsme už veteráni, hrdí, že zvládneme takové výjevy a stále jsme schopni vykonávat naši práci. Právě toto utrpení nám dodává jedinečnost. Také vytváří hlubokou propast mezi pěšáky a všemi ostatními v uniformě. Někdo tomu říká arogance – no, proč ne. My tomu říkáme hrdost, protože hluboce věříme v to, co děláme.

„Podívej se na to,“ volá nadrotmistr Colin Fitts a ukazuje na Humvee blížící se po silnici k našemu bojišti.

Oba se zastavujeme a sledujeme blížící se vůz. Fitts pochází z Mississippi, mluví skřípavým hlasem a má pronikavý pohled. Jsme si tak blízci, že jsem se už před dlouhou dobou naučil vyprávět každý zábavný příběh z jeho života podrobněji, než to zvládne on sám, a on dokáže to stejně s těmi mými.

Humvee skřípavě zastavuje kousek od nás. Na pravém sedadle sedí nažehlený major a se svými malými brýlemi s drátěnou obroučkou vypadá jako účetní v kevlaru. Je tak čistý, že nepochybují, že se naposledy sprchoval před pár hodinami. Já si ani nepamatuji, kdy jsem se sprchoval naposledy. Museli jsme si na základně vystačit s obyčejným opláchnutím, protože tekoucí voda je luxus, na který nemají pěšáci nárok.

Zde máme příklad rozdvojenosti typické pro naši armádu. Všichni oblékáme stejnou uniformu, ale klidně bychom mohli být ze dvou rúz-

ných armád. My jsme frontoví bojovníci a tenhle důstojník ztělesňuje vše, čím u druhé poloviny armády pohrdáme. On je vymydlený, my jsme špinaví, jeho pokožka zřídka viděla slunce, naše kůže je sluncem spálená. On je dobře živený a lehce zavalitý. Většina mužů z naší čety od příjezdu do Dijály zhubla přes pět kilo. Možná je to tím, že když máme šanci se najíst, chuť nám nevydrží dlouho. Naše jídelna je v opuštěné irácké márnici.

„Chlapci,“ říká major, „běžte říct svému rotmistrovi, že je tady čtvrtá kavalerie!“ Major si zřejmě myslí, že má smysl pro dramatickост. Neuvědomuje si, že nás právě oba urazil. Fitts a já jsme nadrotmistři a naše hodnostní označení nelze přehlédnout. Fitts začíná rudnout.

V našem světě, světě pěšáků, je tenhle major jen ubožák. Sedí si v bezpečí za plotem, ale pokouší se hrát roli bojového velitele. Když děláme svou práci, většinou musíme takové hlupáky trpět.

A já jsem ochoten právě tohle udělat. Ovšem Fitts v sobě takového vnitřního cenzora nemá. Je na takové kecy alergický a nikoho se nebojí. Už si kvůli tomu udělal v našem praporu spoustu nepřátel, ale musíte obdivovat muže, který v každé situaci reaguje takto čestně a nikdy nezvažuje důsledky pro svou kariéru. Už za to taky zaplatil. Několikrát ho degradovali, ovšem vždy si získal své frčky zpět.

Fitts kývne majorovi a křičí přes silnici na velitele svého A týmu. „Hej, rotmistře Miso! Čtvrtá kavalerie je tady. Serete na to jako já? Hm, tak to jsme dva, a když započítáme celý náš sektor, tak je to 250 000.“

Spadla mi čelist. Fitts právě zesměšnil majora stejně, jako by to udělal s vojínem. Čekám, co se bude dít. Major něco koktá, posouvá si brýle na nose, obrací se ke svému řidiči a říká: „Jedeme.“

Humvee rychle odjíždí do bezpečí předsunuté operační základny Normandie. Skutečnost, že jsme ochotni strpět špinavé podmínky a brutální boj, nám někdy dává volnou ruku pro jednání s tou druhou polovinou armády. Je to jediný trumf chránící náš zadek před obviněním z neposlušnosti.

Rotmistr Warren Misa překračuje v hadrech oblečené tělo nějakého Iráčana a přistupuje k Fittsovi. Svalnatý, na Cebu narozený Filipíнец, který vyrostl v Cincinnati. Misa je jediný muž, kterého jsem potkal, jenž hovoří jazykem Tagalog s ohijským přízvukem.

„Rotmistře Fittsi?“

„Jo, Miso?“

„Snaží se vás dostat k vysílačce. V Mukdadii jsou zase problémy.“

Míříme zpět k našim bojovým vozidlům Bradley a naskládáme se dovnitř. Uvnitř těchto transportérů je to v iráckém vedru jako v pojízdné pečící troubě. V naší pětadvacetikilové výstroji - kevlarové neprůstřelné vestě, s municí, zbraní, vodou a noktovizorem - vypotíme během každé jízdy několik kilo. Toužíme proto po menším vedru venkovních ubikací na předsunuté operační základně.

Bradleye se s trhnutím rozjíždějí a nechávají za sebou kontrolní stanoviště v prachu. Po krátké jízdě jsme v centru Mukdadie. Tam, kde naše četa zažila nejtěžší boje své krátké bojové kariéry.

„Ježíšikriste,“ ozývá se ve vnitřním komunikačním systému transportéru hlas rotmistra Jamese Cantrella. Vyhlížím ven průzorem a lapám po dechu.

Jsme obklopeni rakvemi.

Obě strany ulice lemují nové dřevěné rakve a na některých místech jsou naskládány dvě nebo tři na sobě. Opodál stojí nějaký stařec na dvou prknech a rozmachuje se kladivem. Zjišťuji, že vyrábí víka k rakvím. Další víka leží poházená na ulici okolo něj a blokují nám cestu vpřed.

Cantrell nám prikazuje sesedat. Rampa našeho transportéru se sklápí a se zazvoněním dopadá na silnici. Sprintujeme ven do brutálního raného slunce. Budovy stále doutnají. Bojem poškozený dům už byl vybuchán muži držícími palice. Všude kolem nás mezi rakvemi pláčou ženy a děti zírají do prázdna. Staří muži, kteří přežili Saddámovu vládu násilím, válku s Íránem a první válku v Zálivu, nás sledují zapadlýma očima.

Pomalou procházíme okolo domu, který jsme včera používali jako shromaždiště obětí. Vpředu stojí tři truhly. Zajímalo by mě, jestli je v jedné z nich tělo chlapce, kterého jsem musel zastřelit.

Uprostřed včerejšího boje dorazilo mé družstvo k obezděnému domu s brankou. Rotmistr Hugh Hall, v naší četě podsaditý vyrážec dveří, vylomil dveře a vedl nás na dvorek. Hned jak jsme se dostali dovnitř, fasáda domu náhle vybuchla, kus letícího betonu udeřil do Halla a my ostatní jsme se vrhli do úkrytu. Následoval náhlý příval palby, když tři obrněné transportéry Bradley v reakci na výbuch nepřátelské rakety zahájily palbu svými 25 mm kanóny Bushmaster. Jak tříštivé střely drásaly prostor před domem, rámus byl tak intenzivní, že jsem stěží slyšel.

Ve vysílače jsem zaslechl křičet Cantrella: „Bellavio, podejte mi sakra hlášení o situaci.“ Cantrellův hlas bylo to jediné, co dokázalo přehlušit zvuk přestřelky. V tomhle má skutečně velký dar.

Zmatený a omámený jsem se nezmohl na odpověď. Cantrellovi se to nelíbilo. „BELLAVIO, JSTE, KURVA, V POŘÁDKU?“ Konečně jsem našel sílu k odpovědi. Vše, co jsem slyšel, byla palba Bradleyů. Tak jsem zařval nazpět: „Zastavte palbu! Střelíte na naši pozici.“

„Hej, sráči, to nejsme my, to bylo podělaný RPG,“ duní Cantrellův hlas vysílačkou. „A tady letí další.“

Vrchol vysoké palmy na dvorku nad našimi hlavami náhle exploduje. Cantrell a ostatní transportéry ihned opětují palbu. Prší na nás kusy dřeva a spáleného listí. Hall pokrytý betonovým prachem, špínou a krví vyhrkl: „Tak zabijí už konečně toho hajzla?“

„Běžte dovnitř a obsaďte střechu,“ překřikují palbu transportérů. Muži se přiblížili ke dveřím, a když násilím vnikli dovnitř, podíval jsem se za roh a zahlédl na nedaleké střeše střelce. Chvíli jsem ho sledoval, protože jsem si nebyl jistý, ke které straně patří. Mohl to být přátelský místní člověk. Už dřív jsme je viděli střelce na černě oděné členy Mahdího milic, kteří se dostali do této části města při předchozích bojích. Ne každý muž s puškou byl nepřítel.

Střelec na střeše byl možná šestnáctiletý chlapec. Viděl jsem ho, jak hledá cíl otočený zády ke mně. Držel AK-47 bez pažby. Byl to jen hloupý kluk snažící se chránit svou rodinu? Nebo to byl jeden z šíťských fanatiků Muktady al-Sadra? Sledoval jsem ho a modlil se, aby sklonil tu AK a vrátil se dovnitř do svého domu. Nechtěl jsem ho zastřelit.

Otočil se, zahlédl mě a já uviděl hrůzu v jeho potem zalité tváři. Došel jsem ho na mušku hned, jak pozvedl svou AK. Překonal jsem ho při rozdávání. Pušku jsem už měl zapřenou v rameni a namířenou na něj. Ten kluk neměl šanci. Moje zbraň potřebovala jen odjistit a motýlí tlak na spoušť.

Nedělej to, prosím, ty nemusíš zemřít.

AK už měl připravenou ke střelbě. Mířil na mě? Nemohl jsem si být jistý. Ale hlaveň směřovala ke mně. Vystřelím? Budu riskovat a nevyštelím? Snažil se mě v tichosti ochránit před nějakou nespátranou hrozbou? Nevěděl jsem to, ale musel jsem se rozhodnout.

Odpusť mi to, prosím.

Stiskl jsem spoušť, brada mu poklesla na prsa a z jeho rtů vyšel hrdelní sten. Vystřelil jsem znovu, minul a pak stiskl spoušť ještě jednou. Kulka mu utrhla ucho a čelist. Vedle mě se objevil Hall, uviděl tu AK a chlapce a vyřídil ho čtyřmi kulkami do hrudi. Svezl se na nízkou zídku na střeše.

„Díky, kámo,“ řekl jsem Hallovi, a vysvětlil mu, že mám vychýlená mířidla na pušce, i když to bylo to poslední, na co jsem myslel.

Nyní, o den později obklopeni na ulici rakvemi a truchlícími rodinami, je pro nás příliš těžké vidět jejich smutek. Tihle ubozí lidé byli polapeni a zneužití fanatiky, kteří se rozhodli bojovat proti nám. Mahdisté z milic Muktady al-Sadra jsou pěšáky šíitského povstání. To oni způsobili tenhle chaos v Mukdadii. To oni používají domovy a obchody nevinných lidí jako své bojové pozice a místa přeřadů.

Příšerné scény na ulici nejsou nic ve srovnání s tím, co nacházíme uvnitř těchto bojem poznamenaných domů. Včera mé družstvo vykoplo dveře a narazilo na ženu v krvi nasáklé zástěře. Seděla na podlaze a kvílela zármutkem. Vypadala na necelých čtyřicet a na tváři měla šíitské tetování. Když nás uviděla, vstala, uchopila specialistu Piotra Sucholase za rameno a políbila ho na tvář. Pak se otočila a položila rotmistrovi Hallovi hlavu na prsa jako by se chtěla dotknout jeho srdce.

Postoupil jsem dopředu a řekl v lánané arabštině „La tah khaf madrua? Am rí kí tabíb. Weina mudžahedín kelb?“ *Nebojte se. Jste zraněná? Americký doktor. Kde jsou ti mudžahedínští psi?*

Sklonila se a políbila můj snubní prsten. „Baby Madrua. Baby madrua.“ Zoufalství v jejím hlase zahnal smích malé holčičky. Z kuchyně vyšlo chichotající se dítě a sevřelo matce nohu. Okamžitě jsme poznali, že trpí Downovým syndromem. Krása toho dítěte mě ohromila. Pedro Cantreras, jehož srdce bylo v četě vždy největší, poklekl vedle ní a dal jí karamelku. Cantreras miloval irácké děti. Měl doma šestiletého synovce, a když viděl tyhle malé, bolelo ho u srdce.

Nejprve jsme to zraněné dítě neviděli, protože jsme měli stále co dělat. Pohnul jsem se po schodech nahoru, abych našel povstalec, který střílel po našem transportéru. V půli cesty jsem našel na schodu krvavou skvrnu, pak chomáč lidských vlasů. Další schod a uviděl jsem malou nožičku.

Baby madrua

Ach, kurva, kurva.

To dítě bylo mrtvé. Holčička ležela roztrhaná na vrcholu schodiště. Specialista Michael Gross mě následoval po schodišti. Otočil jsem se k němu a zařval: „Běž zpátky dolů! Řekl jsem, běž, sakra, zpátky dolů!“ Gross se náhle zastavil a scházel po schodišti s ublíženým výrazem ve tváři. Byl jsem přehnaně tvrdý, ale nechtěl jsem, aby viděl, co z mrtvého dítěte zbylo.

Nechal jsem družstvo v prvním patře a vyrazil vyčistit střechu. Vedle mrtvého člena mahdistických milic, oblečeného v černém a se zlatým náramkem, ležely tři zastřelené kozy. Zemřel s AK v rukou a o stěnu vedle něj se opíralo odpalovací zařízení RPG. Sevřel se mi žaludek. Byl to manžel té ženy? Ohrozil skutečně svou rodinu tím, že na nás střílel z vlastní střechy? Co za člověka tohle udělá? Znechuceně jsem prchl dolů. Zbytek mého družstva našel v dětské ložnici prázdné nábojnice. Mahdista střílel i odsud z okna.

Nikdy na ten dům nezapomenu. Žena políbila každého z nás na rozloučenou. Jak se dotkla rty mé tváře, ukázal jsem na svůj snubní prsten a zeptal se jí, kde je její manžel.

„Weina zoah jik? Šúf ní, šúf ní.“ *Kde je váš manžel? Ukažte mi, ukažte mi.*

Odplivla si na podlahu a vykřikla: „Kelb.“ *Pes.* Předpokládal jsem, že je to jeho tělo na její střeše. Dotkl jsem se svého srdce a snažil jí sdělit své pocity, ale jazyková bariéra byla příliš velká.

Její přeživší dcera se hihňala a mávala nám na rozloučenou.

Nyní jsem přemýšlel, jestli je ta žena v davu okolo rakví. Kdybych ji uviděl, co bych jí řekl?

Cantrell nám rozkázal nastoupit zase do našeho Bradleye. Šplhám dovnitř, rampa se za mnou zavírá a odjíždíme. V rádiu slyšíme, že velitel našeho praporu podplukovník Peter Newell a jeho bezpečnostní odřad se dostali do kontaktu s povstalci. Spěcháme je podpořit.

Newellův Humvee má ve věži pŕpalcový kulomet M2. Když přijíždíme, jeho střelec rotmistr Sean Grady kropí hájek, který povstalci využívají jako úkryt. Jako odpověď přistávají před jeho Humvee tři RPG. Náš velitel praporu přichozí palbu ignoruje a z pravého sedadla řídí bitvu s vysílačkou u každého ucha. Je to flegmatik.

Hlasy ve vysílačce nás znervózňují a toužíme se zapojit do boje.

Newellův konvoj dvou vozidel je ostřelován z obou stran dálnice.

Cestu křížuje čím dál víc raket a hluk roste. Náhle vstupuje na silnici malý asi pětiletý nebo šestiletý chlapec a přímo vedle Newellova Humvee zvedá nejprve dva prsty a pak pět.

Rotmistr Grady otáčí kulomet. Je zřejmé, že chlapec signalizuje mahdistům kolik je na místě amerických vozidel a vojáků.

Jak Grady natahuje závěr kulometu, Newell poznává, co má jeho střelec v úmyslu. „Nestřílej to dítě,“ prikazuje.

„Pane, ten kluk prozrazuje naši pozici,“ říká Grady a jeho hlas se málem ztrácí v rostoucím hluku střelby.

„Nestřílej to dítě,“ opakuje Newell přísným hlasem. Grady rozumí. Náš plukovník má černobílé vnímání morálky. Bez ohledu na to, co ten chlapec dělá, cílem se nestane. Občas nás plukovníkův sklon k takovým jemnostem frustruje, ale já vím, že mu jednou poděkujeme. Nikdo nechce mít na svědomí dítě.

Ze zadního sedadla Humvee se naklání dopředu důstojník iráckých obranných jednotek doprovázející Newella a říká: „Pane, ti muži tam venku jsou moji.“

Newell, který se nikdy nenechá zastrašit, iráckého plukovníka ignoruje a zůstává soustředěný na boj své jednotky. Irácký důstojník ztichne a otočí se k svému oknu. Grady vidí, jak se usmívá. Je to také sympatizant s mahdistickými milicemi?

Když můj Bradley dorazil na místo boje a spustil rampu, je nadrotmistr Colin Fitts venku přede mnou s celým svým družstvem a mým B týmem. Postupují kupředu pod hustou palbou. Musíme se s ním spojit a podpořit ho. Sprintujeme a šíleně kličkujeme pod silnou, ale mizerně mířenou střelbou kulometu. Profesionál ve mně se jejich schopnostem vysmívá.

Tihle parchanti by nás mohli všechny zabít; stačilo by jenom, aby mířili dva prsty před nás. Ranní horko už je intenzivní. Ve chvíli, kdy přicházíme ke shluku budov, mám lehkou hlavu a cítím se zmatený z vyčerpání z vedra.

Útočné pušky štekají a všude kolem nás se odrážejí kulky. Běžíme podél zdi, zahybáme do uličky a proplétáme se okolo domů a chatrčí. Každé dveře, okno nebo střecha jsou potenciální hrozbou. Otáčíme za běhu hlavami a hledáme případné střelce.

Probíháme dvěma uličkami, když se před námi rozhoří palba malých zbraní. Po slabším třaskání střelby z AK-47 brzy následuje rychlé ko-

vové práskání Fittsovy pušky M4. Fitts a tucet dobrých mužů, devět mužů z jeho družstva a tři z mého, tam jsou bez podpory. Musíme se k nim dostat. Zaměřujeme se na zvuk boje.

Procházíme dalšími uličkami, míváme domy. Vpředu o pár bloků dál vidím tři Fittsovy muže tisknoucí se ke zdi a střelící z pušek. Kde je Fitts? Otáčím se a vedu své muže nahoru uličkou. Mám v úmyslu pokračovat paralelně s postavením jeho družstva a obklíčit nepřítele, na kterého Fitts narazil.

Za námi zašteká M4. Otáčím se a vidím poručíka Wallse, velitele naší čety. Víím, že jak budeme pokračovat v postupu, v bludišti uliček by měl problém nás najít. Říkám Ruizovi, Cullinsovi a Prattovi, aby se zdrželi a počkali na něj. Postupuji dál, abych našel Fittse a zjistil, jak můžeme naše družstva spojit.

Přicházím k rohu, podívám se za něj a konečně spatřuji Fittse a zbytek jeho družstva. Zaujali pozici v malé boční ulici asi na délku fotbalového hřiště ode mě. Jsou dvacet metrů od obezděného dvora. Ve dvoře je malý domek, v jehož jednom okně je pytlí obložené kulometné hnízdo. Vypadá prázdné a hlaveň kulometu míří k nebi. Přesto se zdá, že hodně raket a střelby ručních zbraní mířené na nás přichází z tohoto domku.

Fittse ostřelují i zezadu. Uličkami okolo Fittsova družstva probíhají povstalci v černých kuklách. Rakety se míhají a explodují nad nízkými zdmi obklopujícími dvůr. Ozývá se klapot kulometné palby. Jasně vidím, že mahdisté první družstvo obklíčili. Fitts má jen jednu možnost - proniknout se svým družstvem do domu a obsadit střechu, která se dá využít jako obranné postavení. Nejbližší budova je ta v obezděném dvoře a té se musí zmocnit. Fitts a já přemýšlíme stejně. Nevidí mě, ale já víím, co udělá. Pokud bude Fitts schopen tu obrannou pozici zaujmout, získá zde slušný opěrný bod a postavení, které umožní jemu a jeho družstvu uniknout z křížové palby, v níž teď jsou. Připravuji přesun svého střeleckého A týmu, abych ho v tom podpořil.

Pratt, Collins a Ruiz postupují směrem ke mně a v tu chvíli po nich začínají střilet z uličky. Zastavují se, aby opětovali palbu, zatažení do vlastního boje. Zjišťuji, že můj tým nebude schopen Fittsovo družstvo podpořit. Jsme uvězněni asi 25 metrů od nepřítelem zaplavené městské džungle a zaměstnání starostmi o vlastní přežití.

Nahoře v uličce vidím Fittse, jak organizuje své muže do klínové